SE SPUNE ŞI SE POVESTEŞTE CĂ...
(BASME SCURTE 1911 —1913)

Nepoţilor mei
Ada şi Francesco Capuana

Cuprins

REGELE ŞCHIOP 3
MICA BROASCĂ ŢESTOASĂ 6
GAURA ÎN APĂ 11
PENDOMNO 14
DOI FRAŢI MINUNAŢI 18
PLANTA CUVÎNTULUI 21
BĂIATUL CARE MÎNCA SMOCHINE SAU PAPPAFICHI 25
REGELE PRUDENTIU 29

REGELE ŞCHIOP

Re Cianca

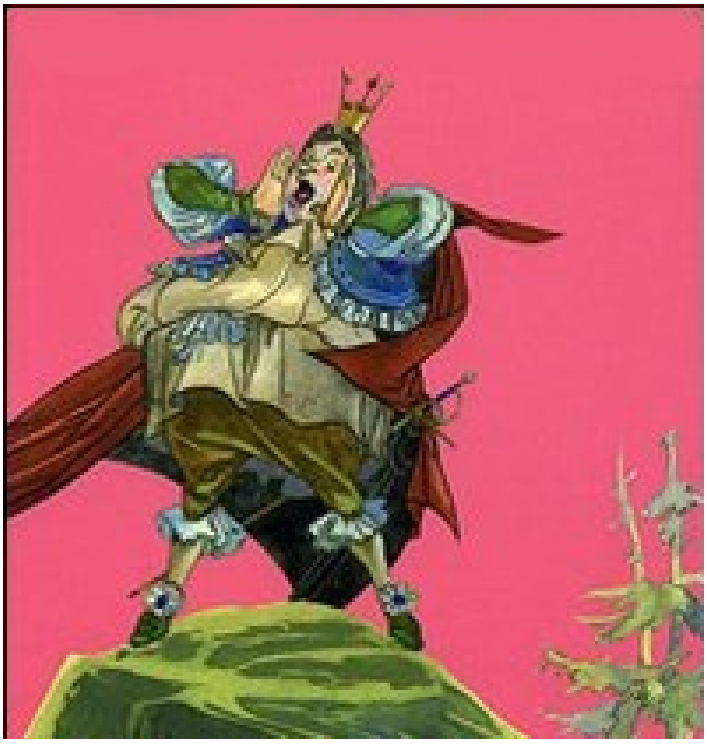

A fost odată un rege ciudat şi capricios. Se născuse cu un picior mai scurt decît celălalt şi mergea şchiopătînd. Curtenii, ca să—l linguşească, se prefăceau că şchioapătă ca şi el. Dar cînd ieşea pe stradă şi vedea oamenii care mergeau drept, fără să—şi tragă piciorul, regele se simţea nedreptăţit; aşa că într—o bună zi îi veni ideea să poruncească supuşilor săi din tot regatul, bărbaţi şi femei, să şchiopăteze, că de nu, vor plăti cu capul.

Îl ascultară. Cu regele Şchiop, cum îl porecliseră, nu era de glumit: şi vezi doamne, fiecare voia să—şi păstreze capul pe umeri! Numai o bătrînă se prefăcu a nu înţelege; şi parc—ar fi vrut să—l necăjească anume pe rege. Trecea mereu înainte şi înapoi prin faţa palatului regal, ţeapănă şi cu capul pe sus în ciuda anilor săi.

—Cum aşa ? o întrebau oamenii. Nu te temi că—ţi vor tăia capul ?

—Nici nu—mi pasă : dacă—mi taie un cap, îmi creşte altul. Am din belşug.

Regele împînzise ţara cu spioni ca să afle dacă porunca sa este respectată sau nu, şi cînd îi aduseră la cunoştinţă răspunsul bătrînei, se înfurie peste măsură i

—Aduceţi—mi—o, aici, legată de mîini şi de picioare!

—Deci tu, babo, nu vrei sa şchiopătezi ? o întrebă.

—Nu, maiestate, slava Domnului, am picioare bune.

—E adevărat că ai răspuns : Dacă—mi taie un cap, îmi creşte altul ?

—Da, maiestate. Am din belşug.

—O să vedem noi!

Porunci să fie chemat călăul, cu securea bine ascuţită.

Bătrîna nu—şi pierdu cumpătul. Fără să—i ceară cineva, îngenunche în faţa butucului, puse capul jos şi aşteptă lovitura. Călăul înălţă securea, dar rămase cu braţele ridicate, ca înţepenit.

—Maiestate, nu pot. Ceva mă opreşte ! Regele turba de furie :

—Luaţi o funie, ungeţi—o cu săpun şi faceţi un laţ la gîtul ei !

Miniştrii tihniseră slujitorii să cumpere o funie rezistentă, nouă, o unseră cu săpun cu propriile lor mîini, nădăjduind să intre şi mai temeinic în graţiile regelui, înnodară ei înşişi funia la gîtul bătrînei şi apoi, doi la un capăt şi doi la altul, începură să tragă din toate puterile, înţepenindu—şi bine picioarele pe podea. Dar nodul nu se strîngea. Şi trag, şi trag, şi trag, funia se rupse ; iar atunci toţi patru, doi de—o parte şi doi de alta, se răsturnară cu picioarele în sus, lovindu—se aşa de tare încît cu chiu cu vai se ridicară de jos.

O clipă, regelui îi veni să rîdă, dar cum o văzu pe bătrîna rîzînd la rîndul ei, se înfurie şi mai tare.

—E o vrăjitoare ! urlă el. Aduceţi lemne, faceţi foc şi prăjiţi o după cum merită !

Toţi curtenii coborîră în magazia palatului şi, ca să—şi cîştige favoarea regală, fiecare dintre ei se întoarse cu cît mai multe lemne; unii cărau buturugi, alţii ramuri uscate, alţii legături de nuiele.

După ce le aşezară în jurul bătrînei care privea c:i şi cum n—ar f i fost vorba de ca, regele însuşi aprinse focul : doar că flăcările în loc s—o cuprindă pe bătrîna. se răspîndiră de jur—împrejur, îi cuprinseră pe curteni şi chiar poala mantiei regale fu puţin pîrlită.

Regele era uluit. Lemnele arseseră, iar bătrîna, teafără şi nevătămată, avea pe buze un surîs care în *loc* s—o supere pe maiestatea sa, o îngrozea de—a binelea.

—Cine eşti tu, femeie ? Zînă sau vrăjitoare ?

—Sînt o zîna ! Regele se îngălbeni la faţă.

—Iartă—mă, iartă—mă ! Ce pot face pentru dumneata ? o întrebă pe bătrînă.

—Nimic !

Deveni o minunată făptură luminoasă care strălucea de—ţi lua ochii şi, deodată, dispăru.

Ca să ispăşească faptele sale de pînă atunci, regele dădu o nouă poruncă :

—De azi înainte, nimeni să nu mai şchioapele în regatul meu.

Dar oamenii se obişnuiseră să şchioapele, aşa că regele fu constrîns să poruncească din nou :

—Cine vrea să şchioapete, n—are decît s—o facă ! Iar cînd vedea trecînd prin faţa palatului regal pe cineva care şchiopăta ca el, nu putea să ghicească dacă aceşti îşi bătea joc de rege imitîndu—l sau era şchiop de felul său şi murea de ciudă.

Încet, încet deveni melancolic şi ursuz. Voia să rămînă singur : nu—i mai asculta nici măcar pe miniştrii săi, iar aceştia făceau treaba după cum îi tăia capul şi treaba nu mergea deloc bine. Iar regele se învîrtea şchiopătînd prin încăperile largi ale palatului.

Nu exista oare în tot regatul un doctor sau un vrăjitor care să—i lungească piciorul mai scurt ?

Veni un doctor şi—i spuse :

—Maiestate, eu aş putea să vă scurtez piciorul mai lung. E totuna.

Da ! Da! Asta—i mai lipsea ! Să arate ca un pitic, mai caraghios decît era. Sau îşi lungea piciorul mai scurt sau nimic !

Veni un vrăjitor bătrîn, cu părul alb, cu barba lungă pînă—n pămînt :

—Maiestate, aceasta e o alifie ce vă poate lungi piciorul mai scurt. Trebuie să—l ungeţi şi să—l frecţionaţi cu putere pînă cînd o să încercaţi o durere ascuţită ce vă va face să gemeţi. Trebuie să aveţi răbdare. Vă veţi unge o singură dată pe zi. Luaţi cu mîna alifie cit un bob de năut, o întindeţi în căuşul palmei şi frecaţi cu putere De veţi face aşa cum spun eu, după un an, o lună şi o zi, vă veţi vindeca. Să nu vă grăbiţi : va fi si mai rău.

—Îţi voi pluti după ce mă vindec.

—Nu, maiestatea voastră, alifia nu—şi face efectul dacă nu—i plătită.

—Şi dacă nu—şi face efectul chiar plătită fiind?

—Maiestate, e în joc capul meu.

Regele începu imediat tratamentul. În fiecare seară, înainte de culcare, deschidea cutiuţa cu alifie, lua din ea cît un bob de năut, îl întindea în căuşul palmei şi apoi, freacă, freacă, freacă, pînă cînd apărea durerea aceea insuportabilă ce—l făcea să urle.

După două luni, regele observă că bătrînul vrăjitor nu—l înşelase: piciorul mai scurt începuse să se lungească.

Trebuia să aştepte să se împlinească sorocul stabilit de el ? Dacă în loc de un singur tratament pe zi, ar face două sau trei, nu s—ar vindeca oare mai repede ? Vrăjitorul îl avertizase că va fi şi mai rău : era, cu siguranţă, un truc menit să dea şi mai multă importanţă leacului său

Şi regele, după ce ezită o vreme, se hotărî să—şi *fricţioneze* piciorul de trei, de patru, de cinci ori pe zi, fără să ţină cont de durerea atroce pe care o încerca de fiecare dată. Şi aşa mereu freacă, freacă, freacă, piciorul i se lungea văzînd cu ochii. Doar că atunci cînd ajunse tot atît de lung ca şi celălalt, continuă să crească de capul său încă o săptămînă, iar regele se trezi şchiop de celălalt picior : în loc să şchiopăteze cu dreptul, acum şchiopăta cu stîngul. Norocul lui că blestematul de picior nu crescuse mai tare !

Trimise slujitori prin tot regatul în căutarea vrăjitorului. Nimeni însă nu ştia unde se află : care zicea c—ar locui în vîrful unui munte, care într—o peşteră subterană. Îl găsiră în cele din urma într—o pădure, culegînd buruieni de leac.

—Spuneţi—i regelui că eu nu mai am nici o putere. S—o caute pe zîna Lumină.

Cînd îi relatară răspunsul vrăjitorului, regele înţelese că la mijloc este numai şi numai răzbunarea bătrînei, care—i spusese :

—Sînt o zînă !

Unde s—o găsească ? Socoti c—ar fi bine să dea din nou prima poruncă :

—Toţi supuşii mei, bărbaţi sau femei, trebuie să meargă şchiopătând, iar de nu se vor supune vor plăti cu capul!

Poate zîna va apărea din nou sub înfăţişarea bătrînei ; de data asta însă o va invita la curte şi—i va da ţoală cinstea cuvenită.

Dar bătrîna nu mai apăru ; iar supuşii începură să se cam sature de pretenţiile regelui Şchiop.

Aşa că, într—o bună zi, toţi, în bună înţelegere, refuzară să—l mai imite. Regele turba de furie. Se luă la ceartă cu miniştrii :

Aşa îmi respectaţi voi poruncile ?

Îi apucă de umeri şi—i scoase pe uşă afară.

Doar unul dintre ei, un om mai în vîrstă. găsi atunci curajul să—i răspundă :

—Maiestate, cine respectă pe alţii este şi el la rîndul său respectai; măria ta nu respectă pe nimeni! De aceea, Şchiop este şi Şchiop o să rămînă !...

MICA BROASCĂ ŢESTOASĂ

Tartarughino

A fost odată un sărăntoc care—şi ducea zilele de azi pe mîine făcînd pe curierul. Îl trimiteau ba colo, ba dincolo şi, cum se mişca iute îl porecliseră Săgeată, îl plăteau te miri ce; uneori nu—l plăteau deloc sub pretextul că nu dusese la timp o scrisoare şi din această cauză se năruise o afacere importantă. Nu spunea nimic ! Şi ca să nu moară de foame alături de femeia sa nu refuza niciodată să—i servească chiar şi pe acei care nu voiseră să—l plătească.

Toţi bărbaţii din familia sa fuseseră curieri, şi străbunicul, şi bunicul, şi tatăl său : iar sărmanul Săgeată se gîndea cu tristeţe că după cinci ani de căsătorie n—avea încă un fiu, care, după ce va fi crescut, va putea deveni şi el, la rîndul său, curier.

Într—o zi îl căută un bătrînel mic de stat şi pocit la faţă cu nasul cît un trombon, cu ochii mi ţi şi răi, care parcă aruncau scîntei. Săgeată se temu de el:

—Vei duce această cutiuţă la adresa ce—i scrisă pe ea şi—mi vei aduce o chitanţă. O monedă de aur ta dus, altă monedă la întoarcere. Eşti mulţumit ?

Cum să nu fie mulţumit ? Nu—şi mai amintea să fi fost vreodată plătit atît de bine. îşi luă, cum se spune, picioarele la spinare şi porni ca o adevărată săgeată.

Cînd ajunse pe la jumătatea drumului, ceva începu să se mişte în cutiuţă şi o voce subţirică se rugă în şoaptă :
—Nu mă duce ! Nu mă duce !
Se opri. Cineva se agita în cutiuţă, iar vocea subţirică insista :
—Nu mă duce ! Nu mă duce !
Îşi reluă drumul. I se dăduse o însărcinare, fusese plătit pentru asta, era hotărît să—şi facă datoria. . . Dar vocea aceea subţirică ce părea cutremurată de plîns, îi rupea inima, iar picioarele începeau să şovăie. Apropie cutiuţa de ureche ca să audă mai bine :
—Nu mă duce f Nu mă duce !
—Dar ce va spune piticul ? Are nişte cehi atît de răi!
—Îi vei spune că m—ai predat cui trebuie.
—Vrea o chitanţă. Fără de ea nu—mi dă moneda de aur, care—i o avere pentru mine.
—O să scriu eu chitanţa.
—Dar tu cine eşti ?
—Sînt moştenitorul regelui Spaniei. Piticul m a vrăjit pentru că n—am vrut s—o iau de soţie pe fata sa care i gheboasă, mută şi surdă. De vei înmîna această cutiuţă vrăjitorului la care eşti trimis, eu voi pătimi zece ani lungi de sclavie la curtea sa. Nu mă duce ! Nu mă duce !
Săgeată se înduioşa. Apoi se gîndi, sărmanul de el. că prinţul Spaniei îl va răsplăti mai bine decît piticul.
Făcea o faptă omenoasă şi avea să cîştige bani buni.
—Cum să te eliberez ?
—Deschide cutiuţa.
—Dar este sigilată şi închisă cu cheia.
—Spune aşa :

Necazuri şi ghinioane cui te—a încuiat !
Necazuri şi rele cui te—a sigilat!
Sigiliu, rupe—te !
Broască, sfărîmă—te !

Loveşte în cutiuţă cu o piatră. Să nu te temi ! Săgeată luă o pietricică ascuţită, lăsă cutiuţa jos şi cu o voce pierită de spaimă, repetă :

—Necazuri şi ghinioane cui le—a încuiat!
Necazuri şi rele cui te—a sigilat!
Sigiliu, sfărîmă—te !
Broască, *rupe—te !*

— A i greşit ! S—a terminat ! Aşa mi—a fost scris !
Nu greşise intenţionat, dar se simţea aproape mulţumit de greşeala sa. În cutiuţă nu mişca nimeni, iar vocea subţirică si şoptită, cutremurată de plîns, tăcu.
Săgeată îşi continuă drumul în fugă ca să recîştige timpul pierdut şi, înainte de apusul soarelui, ajunse la gura peşterii vrăjitorului, locul indicat pe cutiuţă.
—Bravo ţie. nu te—ai lăsat dus în ispită ! îi spuse vrăjitorul cu voce groasă, cavernoasă.
—Scrie—mi chitanţa !
—Mănîncă, bea ceva, odihneşte te. Asta—i chitanţa. Şi—i dădu ua ouşor care aducea cu un ou de porumbel. Săgeată îl puse în buzunar şi porni pe drumul de întoarcere.
Piticui îl aştepta în faţa casei.
— A h ! Săgeată ! Săgeată ! Necazuri şi ghinioane, da ? Norocul tău c—ai greşit!
Bietul om i se aruncă la picioare cerîndu—şi iertare.
—Ţine cui ăsta : este răsplata ta. Face mai mult decît moneda de aur pe care ţi—am promis o. Pune—l la clocit în cuibul porumbeilor pe care—i creşte nevastă—ta. În mai puţin de o lună vei veni să—mi

mulţumeşti.
—Un fiu ?
—Un fiu mai săgeată decît line.

Şi rîse într un fel ciudat care—l nelinişti pe sărmanul curier. Dar speranţa de a avea în sfîrşit un copil îl făcu să asculte de sfaturile piticului.
—Fii atentă, femeie ; pune—l în locul unui ou din cuib, dar bagă de seamă să nu observe porumbiţa.

Femeia ridică din umeri neîncrezătoare ; dar speranţa de a avea în sfîrşit un copil o hotărî să încerce.

Si începură amîndoi să aştepte neştiind dacă piticul nu şi bătuse joc de ei, amuzîndu—se.

Se simţiră mai mult decît batjocoriţi cînd din ou ieşi o mică broască ţestoasă, care avea în locul capului un căpşor de copil pe care—l scotea de sub carapace cu guriţa larg deschisă, cerînd cu lăcomie de mîncare.
—Ah, ticălosul de pitic ! Mă duc să i—l arunc în faţă ! Nevastă—sa îl opri.
—Mai bine ăsta decît nimic ! Cine ştie ? Cînd o să crească...

Micuţa broască ţestoasă se mişca încetişor purtîndu—şi prin casă carapacea care se întărea pe zi ce trecea. O hrăneau cu. miez de pîine muiat în lapte, cu verdeţuri fierte şi tocate. Chipul acela de copil, mare cît o alună, surîdea atît de dulce cînd mama îl mîngîia uşor cu un deget, după ce—i dăduse de mîncare, încît părinţii îl iubeau deja ca pe un fiu în toată legea.
—Bărbatul însă nu—şi găsea liniştea : Tocmai el, curierul Săgeată, să aibă un fiu broască ţestoasă ! Nici că se putea mai mare bătaie de joc. Dacă—l întîlnesc pe pitic !
—Să nu intri în vreun bucluc !... Mai bine asta decît nimic ! îl consola nevastă—sa.

Broscuţa, ţestoasă — numai aşa îl numeau — creştea foarte repede. În şase luni devenise cît un curcan şi, cînd îşi scotea de sub carapace gîtul şi capul, ai fi zis că sînt ale unui copil ce s—a ascuns acolo în joacă.

Dar ce chin să—l vadă mereu prins sub carapace !

El, curierul Săgeată, să aibă un fiu broască ţestoasă !

Nu—şi găsea liniştea, bietul părinte.

Într—o zi, cînd era ca de obicei plecat pentru un comision, veni cineva care avea nevoie urgentă de un curier; ar fi plătit oricît.
—Mă duc eu ! spuse băiatul. Legaţi—mi scrisoarea de carapace. Mă duc şi mă întorc numaidecît.

Începu să plîngă văzînd că maică—sa nu—l credea în stare.

Clientul, care rămăsese în aşteptarea lui Săgeată, îi spuse femeii :
—Să—i facem pe plac !

Şi—i legară scrisoarea de carapace. Broasca ţestoasă se mişcă greoi pînă ce ieşi pe uşă şi apoi ţîşni ca un fulger. Maică—sa şi clientul nu—şi credeau ochilor. Înainte ca ei să apuce să—şi potolească uimirea, băiatul se întorsese cu răspunsul legat de carapace.

Cînd Săgeată se înapoie mai tîrziu acasă, nu voi cu nici un chip să creadă că nevastă—sa nu—i înşira baliverne, ci doar purul adevăr : Broscuţa ţestoasă era mai iute, mai săgeată, decît el însuşi! Da, da, mai săgeată decît Săgeată!

Acum toată lumea dorea să se convingă de minunea asta : inventa tot felul de pretexte şi comisioane, numai să—l vadă plecînd pe băiat. Acesta ajungea pînă în prag şi apoi, deodată, dispărea ca un fulger. La fel şi la întoarcere : nimeni nu reuşea să—l vadă dincotro şi cum vine. Dar ce trist era să—l vezi închis în carapacea lui. Bietul tată suferea acum mai mult decît înainte.

Şi, într—o zi, iată că bate la uşa lor un tînăr chipeş, îmbrăcat numai în brocart, cu dantelă la mîneci, purtînd pe cap o pălărie mare de catifea împodobită cu splendide pene albe şi negre, iar la cingătoare o spadă cu minerul bătut în briliante.
—Unde este Broască ţestoasă ?
—S—a dus să facă un comision ; trebuie să se întoarcă în curînd.

Frumosul tînăr intră, îşi scoase pălăria, se aşeză şi începu să privească prin cămăruţa sărăcăcioasă. Pe perete erau agăţate uneltele : un fierăstrău, un ciocan, o secure şi altele.
—Iată—l ! spuse mama.

Broscuţa ţestoasă intră mişcîndu—se încet pe cele patru labe. Săgeată venea şi el în urma fiului său.

Tînărul nu le dădu răgazul să pună întrebări. Se ridică brusc de pe scaun, luă securea de pe perete şi începu să lovească cu putere în carapacea Broscuţei făcînd—o să sară în bucăţi.

Săgeată şi nevastă—sa abia apucară să scoată un ţipăt de groază, care se preschimbă însă imediat într—un strigăt de fericire, după ce—l văzură pe băiat ridicîndu—se în picioare, un copil frumos de zece ani, mica Broscuţă ţestoasă eliberată de învelişul tare al carapacei.
—Sînt prinţul moştenitor al Spaniei... îţi aminteşti, Săgeată ?

Necazuri şi ghinioane cui te—a încuiat !
Necazuri şi rele cui te—a, sigilat!
Sigiliu, rupe—te!
Broască, sfărîmă—te !

N—a fost vina ta c—ai greşit. Ţi—am rămas recunoscător pentru buna intenţie. Sclavia mea s—a încheiat şi am venit să—l dezleg şi pe fiul tău, vrăjit de piticul cel ticălos. Faci un rău, e tine să—ţi aminteşti mereu. Faci un bine. uită—l imediat! Pentru că întotdeauna cineva îşi va aduce aminte. Nu toţi oamenii sînt nerecunoscători pe lumea asta !
—Da ! . . . Da ! . . .

Cei doi nu reuşeau să mai îngîne altceva, în timp ce Broscuţa ţestoasă îi săruta mîna salvatorului său.

Basmul s—a sfîrşit de tot,
Iar voi v—aţi cam şters pe bot!

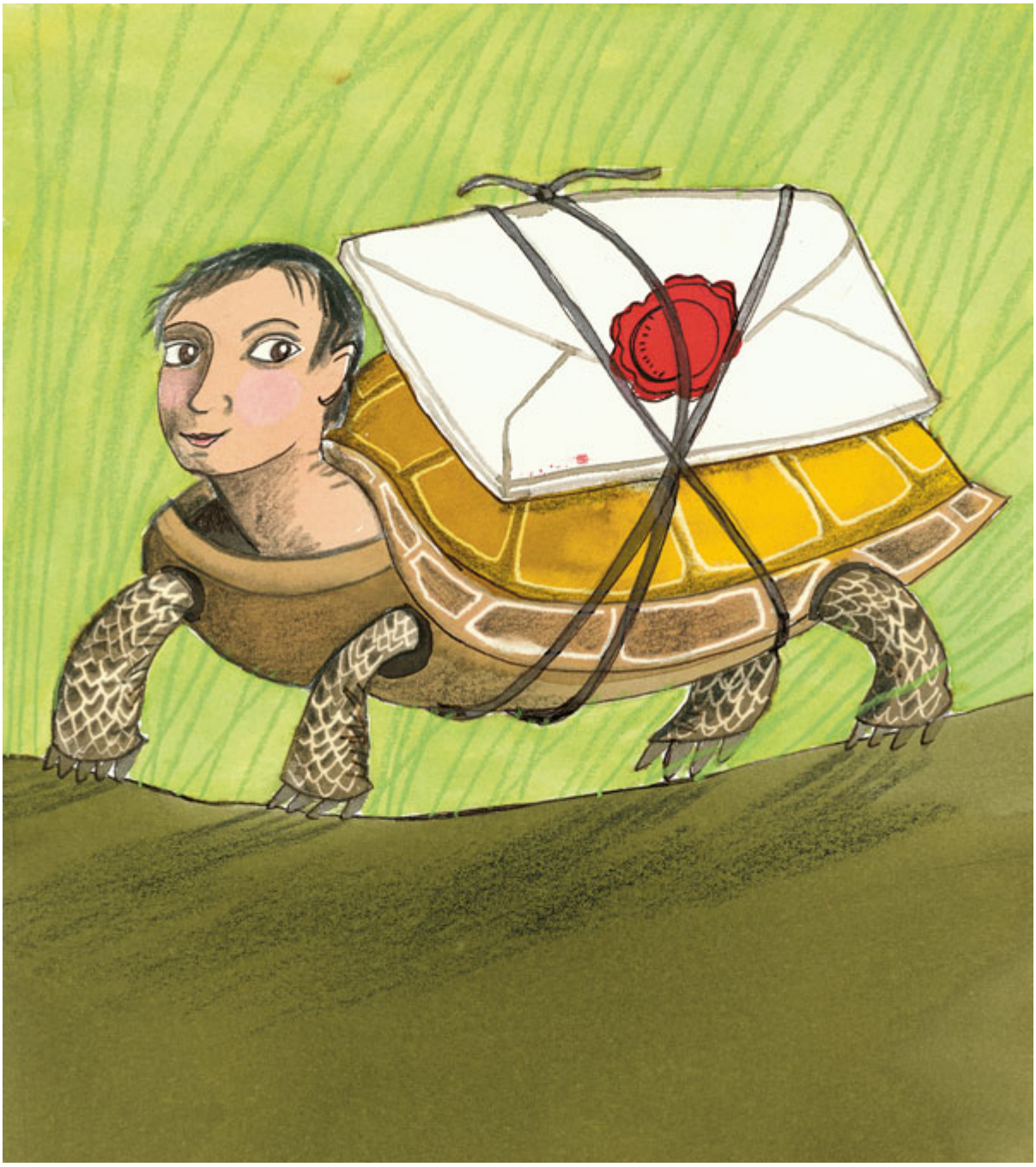

GAURA ÎN APĂ
Il buco nell'acqua

A fost odată un principe putred de bogat. Avea doar douăzeci de ani şi trăia într—unui din castelele moştenite de la tatăl său. Fără fraţi, fără surori, fără alte rude după moartea principesei mamă, se retrăsese în castelul unde se născuse şi care i se părea de aceea cel mai frumos dintre toate, şi—şi petrecea vremea muţind în fiecare zi frumoasele mobile vechi dintr—un loc în altul, de la un etaj la altul.

Se ostenea numai cît le poruncea servitorilor :

—Asta aici ! Aia dincolo ! Asta sus ! Asta jos ! Seara, bieţii oameni se simţeau frînţi ; căpeau pur şi simplu din picioare. El însuşi se simţea istovit după toată vînzoleala de peste zi. Tolănit într—un fotoliu vechi, larg cît un pat, prinţul veghea pînă în inima nopţii, cu braţele încrucişate pe burtă şi cu picioarele întinse. Nu contenea să se întrebe :

—Să mă însor sau să nu mă însor ?

Rămînea nemişcat de parc—ar fi aşteptat răspunsul cuiva. îşi răspundea însă singur, după cum avea chef :

—Da, da, mă însor ! Nu şi nu, nu mă însor ! Apoi începea din nou să cugete :

—Să mă însor sau să nu mă însor ?

Rămînea nemişcat de parc—ar fi aşteptat răspunsul cuiva.

În cele din urmă îl prindea somnul în fotoliu, iar în zori se trezea fără să fi hotărît în vreun fel. Şi o lua de la capăt :

—Asta aici ! Asta dincolo ! Asta sus ! Asta jos !

Le poruncea servitorilor să strice ceea ce aşezaseră cu o zi mai înainte ; şi se simţea mai istovit decît aceştia care căpeau pur şi simplu din picioare.

în cele din urmă se hotărî să ceară sfatul unei vrăjitoare, care locuia departe, într—o peşteră, pe un munte stîncos, drept în faţa castelului.

Principesa, mama sa, murmurase odată, cîteva zile înainte de a muri :

—Bietul meu copil ! Bietul meu copil. Cine—i va învăţa oare să facă gaură în apă ?

Tînărul principe socotise că mama sa deliregă şi n—o întrebase :

—Ce înseamnă asta. Excelenţă ?

Pe vremea aceea, aşa vorbeau copiii cu părinţii lor. Nu se mai gîndise la asta.

Călărind, urmat de un servitor, spre peştera vrăjitoarei, îşi amintise deodată de cuvintele : Cinei va învăţa să facă gaură în apă ? Nimeni, se gîndea el. Aşa ceva nu se poate face. Voia însă s—o întrebe şi pe vrăjitoare. Dacă aceasta nu ştia, cine ar mai fi putut să ştie ?

Ca să nu fie recunoscut, prinţul se travestise într—un biet amarii, folosindu—se de cea mai uzată haină a unui servitor.

Precauţie inutilă. Numai ce intră în peşteră, că şi auzi vocea bătrînei, salutîndu—l :

—Bine—ai venit, prinţe ! La porunca ta. Nu mică i—a fost mirarea !

—Frumoasă vrăjitoare ! începu el.

—Nu sînt frumoasă, îl întrerupse ea. Aici la mine, nu încap minciuni.

Într—adevăr, vrăjitoarea era bătrînă, cu faţa brăzdată de zbîrcituri, cu părul cărunt, fără dinţi. Îmbrăca însă o tunică bogată, de culoare închisă, brodată cu flori de aur şi de argint, care străluceau la fiece mişcare şi purta pe cap o tichiuţă de broderie neagră presărată cu perle mari cit alunele, o minunăţie!

—Ia loc, principe, vorbeşte. Te ascult.

—Să mă însor sau să nu mă însor ? Am nevoie de sfatul tău. Nu pot să mă hotărăsc singur.

—Cine caută, găseşte. Te vei hotărî după ce vei găsi.

—Deci, ce să fac ?

—Porneşte prin ţară şi priveşte cu atenţie toate fetele pe care le vei întîlni : nobile, orăşence, muncitoare; cere—o de la părinţii ei pe aceea careţi va plăcea mai mult pentru frumuseţea sau pentru virtutea sa. Dacă nu vor să ţi—o dea... Dar vei vedea în cele din urmă că una îţi va spune : Mă mărit cu tine, dacă...

—Dacă ?

—Îţi va explica ea... Cine caută, găseşte. Principele se întoarse la castel gînditor şi în acelaşi timp curios să ştie ce i se va cere.

Şi porni la drum trecînd prin oraşe, prin tîrguri, prin sate. Privea, cerceta cu atenţie şi cînd i se părea că a reuşit să găsească, se înfăţişa părinţilor fetei :

—Am venit să vă cer mîna fiicei voastre.

—Aţi ajuns prea tîrziu. S—a logodit alaltăieri. Păcat! Era cea mai frumoasă şi cea mai bună dintie fetele întîlnite pînă atunci şi, pe deasupra, nobilă şi foarte bogată, ceea ce nu era tocmai de lepădat.

Porni din nou la drum. I se păru că a întîlnit o fată bună. Se înfăţişă părinţilor ei:

—Am venit să cer mîna fiicei voastre.

—Veniţi peste trei ani; e încă prea tînără.

Mare păcat! Era frumoasă, bună, şi—ar fi luat o cu plăcere în căsătorie. Nu aparţinea unei familii nobile, dar ce importanţă avea asta ! Trei ani ? Prea mult! Şi apoi, cine ştie ce se mai întîmplă pînă atunci. Reîncepu să caute.

Da! Asta i se păru şi mai frumoasă decît celelalte. Părinţii ar fi trebuit să fie la rîndul lor măguliţi că fata lor va fi luată în căsătorie de un principe şi va deveni ea însăşi principesă. Dar ei :

—Mulţumim ! Numai de la egal la egal. Noi aşa socotim că e bine!

După alte cîteva cereri inutile, principele se hotărîse să se întoarcă la castel şi să renunţe la orice încercare. Poate asta era soarta lui, să rămînă fără nevastă. Cu atît mai bine!

Într—o dimineaţă, pe drum, se opri în plină cîmpie ca să—şi adape caii. Şi cine se rezema de fîntînă? O ţărancă, sărăcăcios îmbrăcată, dar atît de frumoasă şi a atît de graţioasă încît le uită imediat pe toate celelalte fete pe care le ceruse şi nu le putuse avea.

Ce conta că—i doar o ţărancă ? Era demnă să fie regină, nu numai principesă.

—Mă iei de bărbat, frumoasă fată ?

—Nu—mi este îngăduit să hotărăsc de capul meu, eu trebuie doar să aştept; aşa îmi spune mereu naşa mea.

—Şi cine ţi—e naşă ?

—Zîna Floare.

Principele se zăpăci aflînd că fala avea naşă o zînă. Şi începu să—i pună zeci de întrebări. Unde era zina Floare ? Ce dorea această zînă ?

—Spune : Cine te iubeşte, trebuie să—ţi împlinească o dorinţă.

—Ce dorinţă ? întrebă principele nerăbdător, amintindu—şi de cuvintele vrăjitoarei.

—Trebuie să facă gaură în apă !

I se strînse inima. Se simţea pierit. Principesa, mama sa, ştiuse deci ! Gaură în apă ? Nu există oro care s—o facă ! Cine—i urzise această soartă nemiloasă ? începu să plîngă ca un copil.

Nu se mai întoarse la castel, ci rămase în satul vecin şi, în fiecare zi, la aceeaşi oră, se ducea la fîntînă ca s—o revadă pe fata ce venea să ia apă într—un ulcior.

Şi cu cît o vedea, cu cît o auzea vorbind cu o voce ce—i părea de privighetoare, cu atît mai mult îşi pierdea inima şi minţile.

—Sau asta sau nimeni alta !

Jurase. O gaură în apă ! Cum să se poată aşa ceva ?

—De ce nu înţelege zîna Floare că n—ai să găseşti niciodată un soţ care să—ţi împlinească asemenea dorinţă ?

—Zîna îmi spune : Cine iubeşte, minuni împlineşte. Şi—ar fi dat jumătate din averile sale, chiar şi jumătate

din sîngele său aceluia care l—ar fi învăţat să facă o gaură în apă. Dar trecură mai multe săptămîni, apoi luni de: zile, se împlinea aproape un an de cînd plecase din castelul şi nu reuşise să facă nimic. Simţea că înnebuneşte !

Şi cu cît o vedea, cu cît o auzea vorbind cu o *voce* ce—i părea de privighetoare, cu atît mai mult blestema pe cel care—i urzise o soartă nemiloasă. îi răsunau în urechi cuvintele mamei sale, principesa, pe patul de moarte : Bietul meu copil! Bietul meu copil! Merita într—adevăr să fie compătimit ! Găsise fata care—l putea face fericit şi n—o putea avea clin cauza unui legămînt blestemat! Gaură în apă ! Era ca şi cum l—ar fi refuzat!

—Zîna îmi spune : Cine iubeşte, minuni împlineşte!

—De ce nu face ea o gaură in apă ? îi răspunse prinţul fremătînd de mînie.

Se gîndea cît îi ziulica de lungă, îşi storcea necontenit creierul, iar noaptea nu reuşea să adoarmă din

cauza acestei idei fixe care—l tortura. Mai era oare cineva îndrăgostit ca el ? Şi totuşi nu ştia. Gaură în apă. Cum să se poată aşa ceva !?

Sărmanul principe ! îşi pierduse pofta de mînare, nu mai era chip să—l recunoşti aşa slab, de a dreptul jigărit cum ajunsese.

Între timp venise iarna. Într—o dimineaţă, mergînd ca de obicei la fin tină, observă că apa din adăpătoarea pentru vite de alături, îngheţase. Parc—ar fi acoperit—o cineva cu o lespede mare, albă. Totul era îngheţat de jur—împrejur. Şi deodată prinţul sări în sus de bucurie.

—Priveşte ! îi spuse fetei.

Şi cu vîrful bastonului făcu o gaură în gheaţă. Doar şi asta era apă, nu—i aşa ? ! Cum de nu se gîndise pînă atunci ?

Se simţi deodată eliberat: nefericirea, urzită la naştere de o vrăjitoare aflată acum ta ananghie, fusese îndepărtată pentru totdeauna.

În aer răsună o voce cristalină :

—Fina mea îţi aparţine... Bravo ; Ai reuşit să faci gaură în apă !

Principele surîdea mulţumit şi se gîndea că adesea, în viaţă, greşim conducîndu—ne după aparenţe şi socotind imposibil un lucru care, de fapt nu este deloc aşa. Dacă s—ar fi descurajat de la primele încercări, n—ar ti ajuns să fie fericit alături de frumoasa şi virtuoasa sa soţie, care nici nu era ţărancă, ci principesă ca şi el, şi n—ar fi avut mai apoi un încîntător şirag de copilaşi.

Iar noi am rămas ca nişte gură—cască.

PENDOMNO

Pendolino

A fost odată un rege care se plîngea mereu :

—Sînt omul cel mai nefericit de pe pămînt !

—Ce vă lipseşte, maiestate ?

—Nimic. Ba chiar am şi ceva în plus

—Ce anume, maiestate ? La această întrebare, regele nu dădu nici răspuns.

Clătina doar din cap, ochii i se umpleau de lacrimi fi mergea de se încuia într—o aripă a palatului regal unde nu—i era nimănui îngăduit să intre.

Cu toţii ştiau însă că acolo creştea prinţişorul, dar miniştrii şi curtenii nu reuşiseră niciodată să pătrundă misterul în care trăia moştenitorul tronul Trecuseră zece ani de la moartea reginei. Cît trăise, se spunea că, din orgoliu, nu voia să—şi arate copilul. *Dar,* după moartea ei, regele continuă să—şi ţină ascunsă odrasla în camerele acelea izolate şi curînd începură să circule tot felul de zvonuri, care de care mai urîte.

—Aţi auzit ? Prinţul are cap de şarpe.

—Nu, nici vorbă. N—are nici mîini şi nici picioare, ci doar o coadă de peşte.

—O, nu ! Nu poate vorbi : latră ca un cîine !

—Ştiu eu ce spun : e jumate om, jumate pasăre. Nimic nu era adevărat.

Un băieţel frumos, cu pielea albă şi cu părul blond, cu ochi albaştri încrezători, prinţişorul, abia înţărcat, fusese lovit într—o bună zi de o boală ciudată. Nu putea sta liniştit nici o clipă : îşi legăna capul şi trupul dintr—o parte în alta ca o pendulă, monoton şi necontenit ; iar dacă regele, cuprins de milă, încerca să—l oprească îmbrăţişîndu—l strîns, era purtat şi el dintr—o parte în alta pînă—i venea ameţeală. Ba uneori i se părea că aude tic—tac—ul unei pendule adevărate în mişcare.

Din fericire, prinţul nu suferea deloc. Vorbea, glumea, chiar şi rîdea cîteodată, legănîndu—se necontenit de la dreapta la stînga, de la stîngă la dreapta. Îţi era însă rău să—l priveşti, iar regele mai ales nu rezista să asiste prea mult la acest trist spectacol.

Se sfătuia în taină cu tot felul de medici, cu viaci, cu vrăjitori. Medicii nu pricepeau mare lucru pentru că nu mai auziseră de asemenea boală.

Vracii răspunseră i

—Prinţul este vrăjit, o vrajă pe care noi n—o putem dezlega.

Se găsiră însă doi vrăjitori care îi promiseră :

—Maiestate, e—o nimica toată. În două luni îl vindecăm complet.

Şi se instalaseră timp de două luni în palat, mîncînd şi bînd ca nişte oaspeţi regali, plecînd noaptea, cel puţin aşa pretindeau, în căutarea mior ierburi, a unor rădăcini pe care însă nu le găseau niciodată, cerînd bani ba pentru una, ba pentru alta. Iar după două luni o şterseră lăsîndu—l pe prinţ ca mai înainte: tic—tac de la stînga la dreapta, tic—tac de la dreapta la stînga.

Regina îl alintase o dată spunîndu—i Pendolino, iar regele continua să—l cheme tot aşa.

Nimeni nu îndrăznea să—l întrebe pe rege :

—Dar prinţul, maiestatea—voastră ?

Trebuie să vă mai spun că în grădina palatului creştea un trandafir, o plantă fără seamăn în lume, care făcea în fiecare an cîte o floare, nemaipomenită prin culoarea şi parfumul ei. Era floarea preferată a reginei, iar regele, după moartea ei, n—o mai culesese de pe tulpină. înainte de a muri, regina îl povăţuise :

—Să n—o daţi decît aceluia care va veni s—o ceară de pomană.

Nimeni însă nu venise pînă acum, iar splendidul trandafir îşi pierdea petalele şi se usca pe tulpină.

Într—o dimineaţă, regele tocmai voia să urce în caleaşca oprită în faţa palatului, cînd se ivi o bătrînă adusă de spate, zdrenţăroasă, care bîiguia cu vocea tremurătoare :

—Maiestate, vă rog, maiestate, vă rog !

—Ce vrei, femeie ?

—Trandafirul cel frumos din grădină... Fie—vă milă, stăpîne !

Regele îşi aminti de sfatul pe care i—l dăduse regina pe patul de moarte, se întoarse din drum şi culese cu mîna sa trandafirul ce înflorise doar cu o zi înainte.

Şi deodată avu o viziune : i se năzări că bătrînica aceea încreţită la faţă, cu cîteva fire de păr cenuşiu în cap, îmbrăcată în haine decolorate şi zdrenţuite se tranformase într—o fată minunată, surîzătoare, proaspătă, cu plete dese de aur... Doar o clipă. Regele se frecă la ochi şi o văzu din nou în faţa sa pe bătrînica adusă de spate, zdrenţăroasă, care încerca să—i sărute mîna şi—i mulţumea.

Şi mare îi fu mirarea cînd, a doua zi, o găsi în camera prinţului! Se supără foarte tare.

—Cine te—a lăsat să intri aici ?

—Nimeni, am intrat singură.

—Dar cineva trebuie să—ţi fi deschis uşa !

—Nu—i nevoie. Eu intru şi ies pe gaura cheii şi uneori chiar prin zid.

—Eşti vrăjitoare sau zînă ?

—Vrăjitoare ce dezleagă şi vrăjeşte,
Zînă care se ascunde,
Zînă ce dezleagă şi vrăjeşte,
Vrăjitoare care se ascunde !

Şi bătrînica izbucni într—un hohot nebun de rîs.

Regele crezu că—şi bate joc de el şi întinse mîna voind s—o ia de spate şi s—o dea afară. Dar observă că bătrînica apăsa cu un deget pe stomacul prinţului; iar acesta, după cum simţea presiunea, se mişca mai tare sau mai încet de la dreapta la stînga, de la stânga la dreapta şi uneori se oprea.

— Vrăjitoare sau zînă, ce—ai fi, dacă—l vindeci pe prinţ, te răsplătesc cu greutatea lui în aur.

—Eu v—aş putea dărui de trei ori pe—atîta, maiestate !

—Iartă—mă, vrăjitoare sau zînă, ce—ai fi! Spune—mi, te rog, ce boală e asta ?

—E o vrajă. De—aici i se trage, dinăuntru. Are un fel de cepşoară. Ţin degetul pe ea, dar de scos, n—o poate scoate decît săgeata lui Săgeată—Săgetătorul, călită în ploaie şi vînt, cum nu—i alta pe pămînt.

—Şi unde este săgeata...

—...lui Săgeată—Săgetătorul, călită în ploaie şi vînt, cum nu—i alta pe pămînt ?

—Da, unde—i ?
—Daţi sfoară—n ţară, maiestate. Cînd se va afla că 1 este nevoie de săgeata lui Săgeată—Săgetătorul, călită în ploaie si vînt...
—Da, da, ştiu, o întrerupse regele, cum nu—i alta pe pămînt...
—Foarte bine, clacă ştiţi; trimiteţi după el. Bătrînica hohoti din nou cu mare veselie. Îşi luase degetul de pe stomacul prinţului, iar acesta reîncepuse să penduleze, de la dreapta la stînga, de la stînga la dreapta, tic—tac, tic—tac !

Regele îşi întoarse capul şi o zări pe bătrînica strecurîndu—se pe gaura cheii.
—Maiestate, se rugă prinţul. Anunţaţi în tot regatul, căutaţi săgeata lui Săgeată—Săgetătorul...
—...călită în ploaie şi vînt, cum nu—i alta pe pămînt, săgeata lui...

Regele nu se putuse abţine să nu repete cuvintele bătrînei, vrăjitoare sau zînă, ce—o fi fost ea.

După cîteva zile, pe poarta palatului, ieşeau crainicii cu trîmbiţe de argint, călare pe cai bogat împodobiţi.
—Maiestatea sa cere : să se prezinte la palat Săgeată—Săgetătorul, cu săgeata călită în ploaie şi vînt, cum nu—i alta pe pămînt, săgeata lui Săgeată—Săgetătorul!

Tot regatul se distra pe seama lor. Cînd începeau : Ta ! Ta ! Ta!, cu trîmbiţele de argint, oamenii aşteptau să audă primele cuvinte ale proclamaţiei şi apoi continuau în cor :
—Săgeata lui Săgeată—Săgetătorul... Iar ceilalţi :
— ...călită în ploaie si vînt!... cum nu—i alta...
—...pe pămînt!
—Da, da... Săgeata lui Săgeată—Săgetătorul... Nu mai terminau.

Într—o lună se prezentară în faţa regelui zece arcaşi înarmaţi cu săgeţi :
—La ordinul maiestăţii—voastre !
Fiecare dintre ei susţinea :
—Eu sînt adevăratul Săgeată—Săgetător : puneţi—mă la încercare.

Prinţul, cu pieptul descoperit, urma să fie legat de un stîlp. Săgeată—Săgetător trebuia să trimită săgeata, să lovească şi să străpungă numai cepşoara vrăjită. Doar un singur punct. Şi dacă greşea ? Adevăratul Săgeată nu putea greşi ! Dar care era cel adevărat între cei zece nemernici ?

Regele porunci să se facă o păpuşa mare aidoma prinţului, pe care slujitorii o legară de un stîlp şi însemnară cu negru punctul unde trebuia să ajungă săgeata.
—Cine greşeşte îşi va pierde capul ; cine nimereşte, va cîştiga o comoară !

Primul care se înfăţişă regelui, cînd auzi „Cine greşeşte, îşi va pierde capul" !, se întoarse şi dădu bir cu fugiţii.

Al doilea, fudul, se propti bine pe călcîie, îşi pregăti arcul, întinse braţul, ochi, dar, pe neaşteptate, după ce auzi : „Cine greşeşte, îşi va pierde capul !", se răzgîndi, lăsă arcul în jos, se întoarse şi dădu bir cu fugiţii şi el.

Ceilalţi şapte, văzînd că regele vorbeşte cît se poate de serios, şterseră putina pe nesimţite. Rămînea unul singur.

El făcu mai mulţi paşi înainte, îşi pregăti arcul, ochi, şi înainte ca regele să—şi termine vorba : „Cine greşeşte, îşi va pierde capul !", lovise deja în centru semnul negru ; săgeata bine înfiptă, mai tremura încă.

—Da ! Aceasta este deci săgeata...
—...lui Săgeată—Săgetătorul, călită în ploaie şi vînt, cum nu—i alta pe pămînt, săgeata lui Săgeată—Săgetătorul!

Cine vorbise oare în spatele său ?

Regele văzu ceva care pătrundea pe gaura cheii, ceva subţire, care se umfla mereu, se dilata pe măsură ce ieşea... Era bătrînica !
—Vrăjitoare sau zînă ce eşti, aceasta e săgeata lui...
—Săgeată—Săgetătorul, călită în ploaie şi vînt, cum nu—i alta pe pămînt ? Da, asta—i !

Atunci prinţul fu legat de stîlp cu pieptul descoperit ; Săgeată—Săgetătorul îşi pregăti arcul, ochi şi din rana produsă de săgeată ieşi ceva negru, vîscos, mirosind urît... Cepşoara care îi stîrnise prinţului mişcarea de pendul de la dreapta la stînga, de la stingă la dreapta.. Însă cînd îl dezlegară de lîngă stîlp, prinţul devenise parcă de lemn, dintr—o bucală ; nu putea să—şi mişte mîinile, nici picioarele, nici gîtul

şi nici limba, numai ochii şi după ochi se vedea că—i încă viu.
—Ah, vrăjitoare sau zînă ce eşti ! Ce mi—au făcut ! Regele se tînguia, îşi smulgea părul din cap, plîngea ca un copil, văzînd în ce hal ajunsese moştenitorul său!
—Mai bine ca înainte !

Şi luă în mînă cepşoara neagră, vîscoasă şi urît mirositoare, voind s—o bage din nou în rana ce încă mai sîngera.

Dar iată că regele începu să penduleze şi el: tic—tac, tic—tac, de la dreapta la stînga, de la stînga la dreapta, fără să reuşească să arunce obiectul vrăjit.
—Vai, vrăjitoare...

Şi se mişca spre stînga.
—...sau zînă ce eşti!

Şi se mişca spre dreapta.

Pe neaşteptate, prinţul fu cuprins de un rîs convulsiv.

Îşi agita mîinile, dădea din picioare, iar bătrînica îl gîdila în tălpi. Se ridică apoi dintr—un salt; iar în acelaşi moment, regele reuşi să—şi descleşteze pumnul şi să arunce jos cepşoara neagră, vîscoasă, urît mirositoare şi încetă să se mai agite. Era şi timpul! Nu mai putea !

Şi de ce toate astea ? Pentru că într—o zi, regina găsise în grădină un inel pierdut de zînă şi nu voise să i—l dea înapoi. Zîna se răzbunase, vrăjindu—l pe prinţ; dar acum, căindu—se, venise să repare răul pe care—l săvîrşise. Mai mult încă, îi promise prinţului :
—Îţi voi da de soţie pe cea mai frumoasă fală din lume ! Aproape lot atît de frumoasă ca mine!

Auzind—o, prinţul voise să—i răspundă supărat:
—Mulţumesc ! Nu—mi trebuie !

Dar îşi înghiţi vorba, văzînd—o atît de frumoasă încît parcă răspîndea lumină în jurul ei !

Şi într—adevăr, după trei ani, prinţul o luă în căsătorie pe prinţesa Spaniei, care era frumoasă aproape ca o zînă.
—Iar Săgeată—Săgetătorul, cu săgeata călită în ploaie şi vînt... ?

Vă rog, vă rog, ajunge !

Ei bine, el primi.în schimb aur cît greutatea prinţului. Doar regele îşi dăduse cuvîntul, nu—i aşa ?

Pe drum lung pe toţi v—am dus,
Cam astea au fost de spus.

DOI FRAŢI MINUNAŢI

I due portenti

A fost odată un ţăran care avea doi feciori. Pe primul îl botezase Sapă, pe cel de—al doilea, Seceră. Oamenii îl întrebau :

—Dar bine, omule : Sapa ? Seceră ? Astea—s nume de fată!

—Numele mare importanţă. Mie mi—e de ajuns să ştie cînd îi chem. Să vedeţi : Seceră !

Băiatul, care avea zece ani, venea fuga—fuguţa:

—Da, tată, ce vrei ?

—Să vedeţi : Sapă ! Şi celălalt băiat, care avea doisprezece ani, venea fuga—fuguţa.

Oamenii rîdeau de ciudăţeniile lui; dar el exclama viclenie :

—O să rîd şi eu la vremea mea.

Într—adevăr, cînd venea vremea să sape pămîntul pentru semănături, ţăranul se aşeza pe un bolovan în uşa casei sale şi striga :

—Sapă, la treabă ! Sapă !

Iar băiatul începea să facă gesturile unui săpător, ridicînd şi coborînd braţele, ca şi cum ar fi ţinut în mînă coada uneltei al cărui nume îl purta : brazdele se ridicau, se întorceau parcă mai bine decît dac—ar fi fost ridicate şi întoarse de o duzină de sape, mînuite de ţărani. În mai puţin de—un ceas, ogorul era deja pregătit pentru semănat.

Sătenii se minunau.

—Cum aşa, cumetre, ai săpat toată noaptea ?

—Vede ţi—vă de treburile voastre.

Rodul se copsese : spicele de grîu, grele de boabe, îşi plecau vîrfurile.

—Cumetre, ai nevoie de secerători ?

—Mulţumesc. Mă descurc eu şi singur.

Într—o dimineaţă, ţăranul se aşază pe un bolovan în uşa casei sale şi strigă :

—Seceră, la treabă ! Seceră !

Celălalt băiat începea să facă gesturile unul secerător, mişcîndu—şi braţele ca şi cum ar fi strîns în pumn minerul uneltei al cărui nume îl purta ; şi grîul se culca în faţa lui într—o parte şi în alta, mai bine decît dac—ar fi fost tăiat de o duzină de secerători.

Sătenii se minunau.

—Cumetre, ai secerat toată noaptea ?

—Vedeţi—vă de treburile voastre.

Cum reuşea oare omul ăsta să facă totul singur ? Cei doi băieţi nu—i puteau da nici o mină de ajutor şi pentru că erau plăpînzi şi delicaţi de parcă n—ar fi fost ţărani.

Toată istoria ajunse la urechea regelui care porunci s.ă fie adus în faţa sa ţăranul împreună cu băieţii săi.

—Spune—mi (dar să nu mă minţi, pentru că—i in joc capul tău !) cum de reuşeşti să—ţi cultivi de unul singur ogorul?

—Maiestate, cu o sapă şi cu o seceră îţi faci toată treaba.

—Dar tu, după cîte ştiu eu, n—ai nici sapă şi nici seceră.

—Acesta e Sapă şi acesta e Seceră.

Şi—i arătă pe cei doi copii, mîngîindu—le capul cu mîna. Numai că, din neatenţie, îi spusese Seceră lui Sapă şi Sapă lui Seceră.

Regele crezu că—şi bate joc de el. Stăpînindu—şi însă mînia, întrebă :

—Şi cum îi foloseşti ?

—Spun : Sapă, la treabă ! Sapă ! sau Seceră, la treabă ! Seceră !

—Bine. Pînă cînd mă voi convinge cu ochii mei, tu vei merge la închisoare. Pe băieţi îi opresc aici, în palat.

Ţăranul se lăsă dus Ia închisoare ca şi cum nu s—ar fi întîmplat nimic ; băieţii rămaseră să se joace cu prinţul şi cu prinţesa care aveau cam aceeaşi vîrstă.

Într—o dimineaţă, regele coborî în grădină cu prinţul, cu prinţesa şi cu cei doi fraţi de care odraslele

regale nu voiau să se mai despartă. Regele spuse :
—Atenţie, copii ! O să vedeţi o minune ! Sapă, la treabă ! Sapă ! Seceră, la treabă ! Seceră !
Parc—ar fi vorbit la pereţi ! Seceră nu se mişcă ; Sapă nici nu întoarse capul ! Prinţul şi prinţesa începură să rîdă văzînd chipul dezamăgit al tatălui lor.
Unul dintre miniştri, la porunca regelui, merse la închisoare şi—i spuse ţăranului care aştepta să fie eliberat:
—Maiestatea sa a ordonat copiilor tăi : Sapă, la treabă ! Sapă ! Seceră, la treabă ! Seceră ! Nici nu s au mişcat de parcă n—ar fi vorbit cu ei.
—Ordinele trebuie să le dau doar eu. Maiestatea sa să—mi spună dacă are nevoie de Sapă sau de Seceră şi eu îl voi asculta numaidecît.
Regele ceru :
—De Seceră.
Şi înşelat de indicaţia greşită a ţăranului îl aşezase pe Sapă în faţa unei păşuni ce trebuia cosită. Din închisoare răsună :
—Seceră, la treabă ! Seceră !
Şi ce să vezi ? Sapă rămase nemişcat, cu braţele atîrnînd, în vreme ce Seceră se agita şi culca la pămînt toată grădina palatului : flori, plante, arbuşti, copaci, totul : o adevărată operă de distrugere ! Prinţul şi prinţesa o luară la fugă, ţipînd îngroziţi.
Regele crezu că ţăranul acţionase astfel din răutate şi—i trimise vorbă printr—un ministru:
—Mîine vei fi spînzurat.
—Vă mulţumesc ! răspunse ţăranul.
—O iei in glumă ? Mîine vei fi spînzurat !
—Excelenţă, ceea ce face maiestatea sa este întotdeauna bine făcut. De aceea, vă repet : Vă mulţumesc !
—Nu te gîndeşti la copiii tăi 1 De—ar avea măcar o mamă ! Nevastă—ta a murit de mult ?
—N—am avut niciodată nevastă, Excelenţă !
—Şi atunci, cei doi băieţi ?
—I am găsit într—un coş în spatele uşii. Cine ştie ai cui sînt. Dacă maiestatea sa îi vrea, eu i—i dăruiesc.
Regele spuse :
—E nebun !
Şi porunci să fie pus în libertate !
—Înainte de a ieşi de aici, trebuie să vorbesc cu regele.
—Vino la palat.
—Înainte de a ieşi de aici, trebuie să vorbesc cu regele.
Aflînd de încăpăţînarea ţăranului, regele merse la închisoare. Ce—ar fi putut să—i spună nebunul acela ?
—Maiestate, cei doi băieţi nu sînt oameni vii.
Regele începu să rîdă.
—Iată aceste două unelte de argint : o sapă şi o seceră. Pentru a fi ascultat de băieţi. înainte de a da un ordin : Sspă, la treabă! Sapă ! sau Seceră. Ia treabă ! Seceră !, trebuie să luaţi în mînă una din aceste două unelte ; altfel, ei nu se mişcă.
Crezînd că toată istoria este o ciudăţenie de cm nebun, regele începu să rida în hohote :
—Şi cine i—a făcut pe aceştia doi, aceste două marionete, dacă spui că nu—s oameni vii ?
—I—a făcut un vrăjitor, stăpînul meu. El a murit şi mi—au rămas mie.
Regele voi să se convingă. Trimise să fie chemaţi Sapă şi Seceră şi porunci :
—Sapă, la treabă ! Sapă ! Sapă nu se mişcă.
—Seceră, la treabă ! Seceră ! Seceră nu se mişcă.
Luă apoi în mînă micuţa sapă de argint şi porunci din nou :
—Sapă, la treabă ! Sapă !
O adevărată minune. Băiatul începu să ridice şi să coboare braţele, ca şi cum ar fi ţinut în mînă coada uneltei al cărui nume îl purta, şi, într—o clipă, pămîntul de jos din celulă fu răscolit. Regele nu mai ştia unde să—şi lină picioarele.
—Şi cum să—l opresc ? întrebă.
—Puneţi jos sapa cea mică de argint, într—adevăr, Sapă se opri pe dată.

Nu mai trebui să facă o altă încercare şi cu Seceră. Văzînd că ţăranul nu—i cîtuşi de puţin nebun, regele îi spuse :

—Cere—mi ce vrei şi vei fi mulţumit!

—Nu—mi trebuie nimic. Mă duc la stăpînul meu.

Se lungi, se undui ca o şuviţă de fum şi dispăru printre zăbrelele ferăstruicii de la celulă.

Regele se convinse, astfel că ţăranul era însuşi vrăjitorul. Şi întorcîndu—se la palat, dădu imediat poruncă :

—Cine îl vrea pe Sapă, cine îl vrea pe Seceră să—l ceară de la rege şi—i vor căpăta.

Toţi cei care aveau ogoare de săpat sau de secerat trebuiau să se bucure de această minune: aşa hotărîse maiestatea—sa.

La început, oamenii s—au arătat neîncrezători, deşi se puteau convinge cu propriii lor ochi de munca celor doi. Dar întîi unul, apoi al doilea, apoi zece, douăzeci de proprietari de terenuri se hotărîră ; şi—l disputau pe Sapă, şi—l disputau pe Seceră, după anotimp. Iar sărmanii săpători, sărmanii secerători găseau cu greu de lucru pentru că Sapă şi Seceră munceau mai bine şi mai mult decît ei. Izbucniră revolte cînd într—un loc, cînd într—altul.

—La moarte cu Sapă ! La moarte cu Seceră! Şi, într—o bună dimineaţă, i—ai de unde nu—s: Sapă, ei, Sapă ! Seceră, ei, Seceră ! cei doi fraţi dispăruseră, nu se ştiu niciodată nici cum şi nici unde. Dar povestea spune :

Sapă şi Seceră vor reveni
Toată ziuă vor cosi;
Vor cosi şi vor săpa
Cît vor vrea.

PLANTA CUVÎNTULUI

La pianta della parola

A fost odată un principe. Şi el avea o fată nespus de frumoasă, care, după o mare spaimă, rămăsese mută. Îi pierise, aşadar, graiul, iar tatăl său încercase în zadar toate mijloacele ca s—o facă să—şi recapete darul vorbirii.

La început, mica prinţesă îşi plînsese zi şi noapte nenorocirea. Pînă la opt ani fusese minunea familiei şi a prietenilor, cu replicile sale isteţe şi copilăreşti sau cu glasul dulce, de privighetoare, cînd se distra fredonînd. Acum stîrnea mila tuturor dacă încerca să răspundă prin gesturi, prin priviri sau uneori cu un fel de bolboroseală nedesluşită.

Încet—încet, însă, fetiţa se resemnase : nu—şi mai pier dea răbdarea cînd nu reuşea imediat să se facă înţeleasă.

Ca să se amuze, îşi petrecea zilele în grădina palatului părintesc ; culegea flori, făcea buchete şi împletea cununi, adevărate minuni prin iscusinţa îmbinării culorilor sau îngrijea plantele pe care principele i le aducea din ţări îndepărtate, ca să—i facă noi şi noi bucurii.

Nu trecea o singură zi fără ca să sosească un nou ghiveci, o ramură nemaivăzută sau un bulb de floare. Mica principesă nu—i îngăduia grădinarului să pună mîna. Ea însăşi alegea vasele, pregătea pămîntul şi îngrijea brazdele. N—avea altă bucurie.

Dar iată că într—o,zi soseşte, trimis nu se ştie de cine şi nici de unde, un coş în care se afla un ghiveci grosolan de lut cu o plantă micuţă ce abia dăduse primele frunze.

Prinţesa simţi imediat interes pentru această plantă ale cărei frunzuliţe nu semănau deloc cu frunzele nenumăratelor plante din grădina sa. Erau do culoarea smaraldului, transparente, fine, dantelate. Seara, după apusul soarelui, se răsuceau închizîndu—se, iar dimineaţa, în zori,' se deschideau puţin cîte puţin, de parcă s—ar fi trezit din somn şi s—ar fi întins uşurel : întocmai cum făcea şi prinţesa cînd cobora din pat.

Planta crescuse deja cu o palmă şi avea multe ramuri şi frunzuliţe dese, dese. Prinţesa socoti că nu mai arc loc in vasul de lut, cu pămînt atît de puţin ; aşa că, într—o dimineaţă, în timp ce pregătea un alt ghiveci frumos de porţelan, ca să—l înlocuiască pe primul, începu, să vorbească în gînd cu mica plantă ca şi cum aceasta ar fi fost o făptură vie.

—Acum am să te mut în vasul ăsta frumos; aici ai să te simţi mai bine, o să creşti mai repede şi o să înfloreşti. Ai să faci flori minunate, nu—i aşa ? Vezi, uite cum îţi amestec pămîntul ! Să fie cit mai afinat

ca să intre şi aer şi apă.

Şi în timpul ăsta pregătea vasul de porţelan, privind din cînd în cînd surîzătoare la mica plantă ce—şi deschidea frunzele ca să se bucure de lumina zilei.

Tocmai făcuse loc în pămîntul deja pregătit pentru pămîntul din vasul ce lut, pe care voia să—l spargă, cînd i se păru că mica plantă îi spune în şoaptă :

—Lasă—mă aici ! Lasă—mă aici !

—De ce ? întrebă ea în gînd, fără să se mire că o auzise vorbind.

—Aşa ! Lasă—mă mai bine aici !

Din ziua aceea, prinţesa fu văzută ore în şir în faţa micuţei plante, ascultînd aproape in extaz ; tatăl ei, care o supraveghea adesea pe ascuns, observă că sărmana mută făcea gesturi şi—şi mişca trupul în atitudinea cuiva care participă la o conversaţie, deşi nu articula nici o silabă şi nu scotea nici măcar un geamăt.

—Planta aceea, se gîndi el, emană efluvii otrăvitoare care pot tulbura mintea fetei ! Nu s—a mai petrecut niciodată aşa ceva cu plantele celelalte, deşi erau tot atît de frumoase şi de rare ca şi asta.

Îi porunci grădinarului :

—La noapte, ia ghiveciul şi aruncă—l cu plantă cu tot dincolo de zidul grădinii.

în timpul nopţii, principele auzi vaiete : Ai ! Ai ! Ai ! Veni in fugă şi—l găsi pe grădinar care—şi agita palmele arse de parcă ar fi ţinut în mînă cărbuni aprinşi.

—Ce s—a întîmplat ?

—Ghiveciul ăsta blestemat, excelenţă ! Vai, vai !

Vasul căzuse pe jos şi se crăpase ; planta, din fericire, nu păţise nimic.

—Pune—l la loc, îi porunci principele.

—Doar nu—s nebun, excelenţă ! Priviţi la mîinile mele ! Ai ! Ai î Ai i

Principele se aplecă, apucă ghiveciul cu grijă şi—l puse la loc pe piedestalul de marmură. Nu şi arse mîinile, nu simţi nimic. A doua zi dimineaţă se ascunse şi—o urmări pe prinţesă după ce coborî în grădină.

Aceasta făcea lot felul de gesturi, se mişca, surîdea, ca şi cum mica plantă i—ar fi povestit cele petrecute în cursul nopţii ; apoi, imediat, începu să rîdă nebuneşte şi să bată din palme încîntată, satisfăcută. Parc—ar fi spus :

—Bine i—ai făcut ! Bine i—ai făcut !

Principele era uimit peste măsură şi îngrozit în acelaşi timp.

—Da, da ! Planta asta produce cu siguranţă efluvii otrăvitoare, care pot tulbura mintea micuţei mele prinţese !

Va trebui s—o distrugă cu orice preţ.

Se gîndi în fel şi chip, dar nu găsi in cele din urmă nimic mai bun decît să consulte pe un bătrîn vrăjitor, la care venea multă lume, chiar de pe meleaguri îndepărtate. Nu ştia cum să i se adreseze. Mag ? Vrăjitor ? Ca să nu—l jignească, se hotărî să—i spună bunic. Era bătrîn, foarte bătrîn, unii spuneau c—ar avea peste o mie de ani.

—Nu sînt bunicul tău, atîta lucru ar trebui să ştii ! întrerupt pe neaşteptate, principele îşi schimbă tonul.

—Magule, bunule mag, te rog.iT

—Nu—s nici un mag, vezi—ţi de treabă !

—Vrăjitorule, prea puternice vrăjitor..

—Nu sînt vrăjitor ! Trăncăneşti prea mult ! Spune repede ce vrei.

—Aşa şi aşa.

Şi—i povesti cu de—amănuntul necazul său. Pe scurt, planta aceea malefică trebuia distrusă !

—Da, da ! Am înţeles ! îl voi trimite pe Roade—Roade. Să—l laşi în pace !

—Cine este Roade—Roade ?

—E un vierme negru, păros, cu o sută de picioare, gros cît degetul tău cel mic. Să—l laşi în pace. Dă—i răgaz opt zile.

Într—adevăr, principele îl văzu pe Roade—Roade la treabă încă de a doua zi. Numai că începuse să roadă din partea opusă aceleia unde se afla malefica plantă. Grădinarul era disperat văzînd distrugerea plantelor, a florilor, a brazdelor. Pe unde trecea gura lacomă a lui Roade—Roade, frunzele, buchetele, mlădiţele dispăreau !

O zi, două, trei zile ; nu era chip să opreşti puterea devastatoare a viermelui negru, păros, cu o sută de picioare, care se încreţea, se întindea, se arcuia şi rodea, rodea fără să se oprească!

Mica prinţesă vedea dezastrul, dar nu părea să se întristeze şi nici nu se temea pentru soarta micii sale plante. Stătea, ca de obicei, jos, alături de piedestalul de marmură pe care se afla ghiveciul şi, după ce afinase pământul şi—l stropise — se putea oare aşa ceva ? Principele simţea că—şi pierde minţile — reîncepea să facă gesturi scurte, îşi mişca trupul, avea atitudinea cuiva care participă la o conversaţie, deşi nu articula nici o silabă şi nu scotea nici măcar un geamăt.

Şi cum era mută, dar nu surdă, principele ieşi într—o zi din ascunzătoarea sa şi—o întrebă direct :

—Fata mea, cu cine vorbeşti tu ?

Ea răspunse printr—un gest de negaţie cu capul şi cu buzele.

—Şi nu—ţi plînge inima în faţa distrugerii frumoaselor tale plante, a florilor tale minunate ?

Mica prinţesă ridică din umeri cu indiferenţă, ca cum toate frumoasele sale plante şi toate florile minunate îngrijite pînă atunci de mîna ei n—o mai interesau cîtuşi de puţin.

Principele ar fi vrut s—o avertizeze :

—Dar Roade—Roade va ajunge şi aici, la planta ta ! Tăcu însă ca să n—o întristeze înainte de vreme.

În seara aceea, prinţesa asistă, surîzînd, la culcarea micii plante care—şi închidea frunzele pe măsură ce lumina zilei scădea şi, mai tîrziu, se duse ea însăşi liniştită, la culcare.

În zori, principele coborî în grădină, sperînd să constate că Roade—Roade distrusese şi planta cea blestemată, însă acesta se învîrtea de colo—colo pe marginile ghiveciului, îşi lungea gîtul, îşi arcuia spatele, dar nu îndrăznea să atingă nici măcar o frunzuliţă. în cele din urmă, se lăsă să cadă şi începu să se retragă în grabă, lungindu—şi şi strîngîndu—şi trupul, pînă ce se îndepărtă şi dispăru din vedere.

Dacă vrăjitorul ar fi fost prin apropiere, principele l—ar fi strîns de gît! Toată distrugerea grădinii îl apăsa pe inimă. Şi plecă să se plîngă de Roade—Roade.

—Mi—a distrus grădina şi nici nu s—a atins de planta pentru care fusese trimis.

—Bietul Roade—Roade ! A făcut o indigestie şi a murit !

—Şi mica plantă... ce—i cu ca ?

— Rămase singură, singurică ;
Şi—i o plantă mititică,
O plantă cum alta nu—i,
E planta cuvîntului...

Principele nu reuşi să înţeleagă ultimele cuvinte pe care vrăjitorul le mîrîise printre mustăţile lui aspre şi apoi, încercă în zadar să obţină un alt răspuns.

Nebun de furie, tot socotea cum să procedeze după ce va ajunge acasă. I se părea că mica plantă îi răpise fiica ; aceasta se ocupa din zori şi pînă—n seară numai şi numai de ea ! N—avea altă grijă decît s—o cureţe de frunzele uscate, să—i afineze pământul din jurul rădăcinii, s—o stropească, s—o apere de căldura soarelui de la amiază şi, în fine, aşezată alături de piedestalul de marmură unde era ghiveciul, să facă gesturi, să se mişte, să ridă ca o nebună ca şi cum ar fi vorbit cu o fiinţă adevărată. Planta aceasta, care crescuse bogată, cu frunzuliţele ei verzi şi transparente ca smaraldul, fine, dantelate, fără asemănare cu alte frunze, era oare, într—adevăr, o plantă care—i vorbea prinţesei, planta cuvîntului, după cum spusese vrăjitorul?

Ar fi mers direct în grădină dacă n—ar fi întîlnit la uşă două persoane care doreau să—i vorbească. Veniseră din partea unui principe de sînge regale, care cerea mîns fetei pentru tînărul său fiu.

—Din nenorocire, e mută.

—Fiul meu ştie asta şi spune : Mai bine aşa ! Principele hotărî să se sfătuiască imediat cu fiica sa. Iar prinţesa nu—l lăsă nici măcar să—şi termine fraza şi prin gesturi, prin priviri, prin mişcările trupului, cu gemete lungi de nemulţumire, îi răspunse :

—Nu ! Nu ! Nu !

Atunci principele îşi pierdu răbdarea. Se năpusti spre planta din ghiveci, o apucă de vîrf cu amîndouă mîinile şi începu să lovească vasul de pămînt.

—Tală, tată, ce faci ?

De spaimă, fala îşi recăpătase darul vorbirii şi ţipa din răsputeri încercînd să domolească furia tatălui.

Ghiveciul de lut se sfărîmase, dar rădăcinile plantei se lungeau, se ingroşau, ramurile şi frunzele deveneau veşminte omeneşti. Curînd, principele se trezi strîngînd în pumn părul de aur al unui tînăr frumos, care se ridică în picioare şi, eliberîndu—se, făcu surîzînd o plecăciune în faţa prinţesei şi—i sărută mîna.

—Ştii, tată ? Ştii... !

Prinţesp voia parcă să se răzbune chiar atunci, pe loc, de anii lungi de tăcere.

—Ştii, tată ? Ştii... ?

Şi povestea întrerupîndu—se mereu cu „Ştii. tală. ştii... !", cum tînărul, el însuşi prinţ, aflase de nenorocirea ei, se întristase pînă în adîncul sufletului şi—o întrebase pe zîna cei fusese naşă . .. Ştii, tată? far principele acceptase să se transforme în plantă numai ca si reuşească s—o vindece de muţenie... Ştii, tată ? Ştii... ! Nu se mai oprea ; vorbea, vorbea mereu şi fiecare cuvînt era un surîs, o izbucnire de lumină. Se căsătoriră şi fură mereu fericiţi.

Eu am tot vorbit mereu.
Spuneţi voi s—ascult şi eu.

BĂIATUL CARE MÎNCA SMOCHINE SAU PAPPAFICHI[1]

Pappafichi

A fost odată un băiat care părea că se născuse anume ca să se prostească.

Da, da, era îndeajuns să—l priveşti ca să—ţi vină să rîzi: capul lunguieţ ca o pară, iar părul aspru ca peria; ca să nu mai vorbim despre ochi, despre mîini sau despre buze, care se mişcau fără încetare de parc—ar fi avut pe dinăuntru un mecanism ce nu—i dădea pace să stea locului.

Dar asta nu era nimic faţă de nişte strigăte extrem de ciudate — să fi fost oare din gîtlej ? sau din burtă?, pe care marioneta aceea le scotea nu se ştie de unde.

Mai mult încă, din cînd în cînd, ca şi cum l—ar fi ciupit cineva, sărea în sus, făcea salturi sau se învîrtea în loc ca un titirez ; şi apoi numaidecît devenea cît se poate de grav, ţeapăn, se uita de jur împrejur, fixîndu—i îndelung pe aceia care rideau de strîmbăturile lui, rîdeau pînă—i strigau : Gata ! Gata ! Pappafichi, gata ! Şi abia atunci Pappafichi nici gînd să mai termine.

Cum de—i dăduseră această poreclă caraghioasă ? Cînd venea vremea smochinelor, el îşi petrecea timpul punînd mereu rămăşaguri :

—Să zicem douăzeci, treizeci, cincizeci de smochine, hai, fie şi—o sulă, toate deodată ; voi daţi smochinele, eu pun gura la bătaie şi pe urmă burta. Dacă greşesc, plătesc un ban : iacătă—l, îl vedeţi !

Şi—l arăta.

Ştiau cu toţii dinainte că vor pierde rămăşagul; dar era cea mai mare distracţie din lume să—l vezi pe Pappafichi, care arunca smochinele în sus şi ţinîndu—şi mîinile la spate, le prindea direct în gură şi le înghiţea cu coajă cu tot, ca pe nişte pastiluţe. O tavă, un coşuleţ, un paner ; le aşeza pe un scaun, pe un taburet; se uita apoi lung la ele, ai fi zis că sorbea din ochi smochinele frumoase şi proaspete din faţa sa, şi apoi: Şi una ! Şi două ! Un foc de artificii ! Smochinele îi cădeau în gură cu un mic plescăit. Şi trei ! Şi patru ! Şi cinci ! Una cobora în jos, alta urca, fără contenire, pînă ce tava, coşuleţul sau panerul se goleau.

Ar fi trebuit să—i fie rău, ar fi trebuit să—l doară burta : nici vorbă ! Cîştiga un rămăşag, căuta repede să facă altuL

—Să zicem douăzeci, treizeci, cincizeci, hai, fie şi—o sută, toate deodată ; voi daţi smochinele, eu pun la bătaie gura şi pe urmă burta. Dacă greşesc, plătesc un ban : iacătă—l, îl vedeţi ?

Şi—l arăta..

Al cui copil era ? Nimeni nu ştia. Se pare că nu ştia nici el. Unde se născuse ? Nimeni nu ştia. Dacă—l întrebau, le răspundea cu un gest care însemna : departe, foarte departe !

—Ai căzut din cer ?

—Se prea poate !

—Şi nu ţi—ai rupt gîtul ?

Îşi lua capul în mîini, îl întorcea la dreapta, apoi la stingă, îl trăgea în sus lungindu—şi gîtul ca să le arate tuturor : Iată ! După cum se vede e întreg ! Şi gestul său era atît de expresiv, atît de caraghios, încît oamenii se străduiau din toate puterile să nu izbucnească în rîs, pentru că numaidecît Pappafichi le cerea: Daţi—mi un ban ! Doi bani !

Îi trebuiau ca să—i arate cînd punea rămăşag, doar să—i arate, bineînţeles ; dacă pierdea un rămăşag, ceea ce se întîmpla destul de rar, arunca bănuţul în sus, îl prindea în gură şi se prefăcea că—l înghite, ca pe o smochină. Îl ascundea sub limbă, deschidea apoi gura ca să arate că nu—i şi nu—i ! ; sau făcea semne că i—a rămas în git, se zvîrcolea, se strîmba in cele mai felurite moduri ca să stîrnească rîsul. Avea chiar neruşinarea să adauge :

—Am pierdut un bănuţ ! Mare păcat ! Închipuiţi—vă însă mirarea oamenilor cînd, de la o zi la alta, Pappafichi se schimbă complet, deveni, cum să vă spun, din alb negru, adică aşa de grav încît nici nu—l mai puteai recunoaşte.

—Pappafichi, ce ţi s—a întîmplat ?

— Nu mă cheamă aşa !

—Dar cum te cheamă ? Spune—ne şi nouă !

—Mă cheamă... Le întorcea spatele.

—Pappafichi s—a îmbolnăvit !

---

[1] În italiană : *Pappare,* a mînca întruna, iar *fico*, *fichi,* smochină — smochine. De aici numele protagonistului.

—Pappafichi a înnebunit !
—Pappafichi s—a săturat de viaţă ! Nu mai vrea să ne înveselească !

Îl compătimeau cu toată sinceritatea. Parcă le lipsea ceva dacă nu se mai puteau bucura de giumbuşlucurile lui Pappafichi.

Nu era bolnav, nu înnebunise şi nici nu se săturase să trăiască, nici pe departe. Cădea însă mereu pe gînduri din cauza unui pîrdalnic de portofel pe care—l găsise din întîmplare. Îl zărise pe o grămadă de gunoi, printr coji de portocale, ghemotoace de hîrtie, resturi de verdeţuri, cioburi de tot felul. Din piele roasă de culoare roşie, unsuros, cu fermoarul ruginit fusese aruncat acolo ca un lucru nefolositor, dar băiatului îi putea părea un lucru aproape nou.

Se gîndise oare vreodată să aibă un portofel numai pentru el ? Cei trei, patru bănuţi care constituiau uneori toată averea sa săltau rătăciţi, în buzunarul pantalonilor. Da, da, portofelul îi era foarte necesar, sigur că da ! Chiar atunci se afla într—un moment de adevărată bogăţie . avea cinci bănuţi ! Îl deschise şi, spre marea lui uimire văzu că era căptuşit pe dinăuntru cu catifea nouă roşie. Cu atît mai bine ! Cei cinci bănuţi se vor cuibări în el ca nişte prinţişori !

Chiar aşa se gîndi.

Cercetîndu—l cu atenţie, observă scrise cu aur, într—o parte, cîteva cuvinte : „cere şi vei primi !" Uimirea sa crescu. Portofelul îi tremura în mînă, palpita ca o fiinţă vie, nerăbdător, în aşteptarea unui ordin, aruncîndu—i cu sclipiri sub ochi, ciudatele cuvinte : „cere şi vei primi!"

Îşi aşezase deja înăuntru micuţa—i comoară şi, pe cînd era gata să tragă fermoarul, aşa, în glumă, îi veni ideea să spună : Vreau zece bănuţi î închise portofelul, îl deschise, iar îl închise, iar îl deschise. în portofel erau cinci bănuţi, cei cinci bănuţi ai lui. Numai că, după ce—l puse în buzunarul pantalonilor, simţi că greutatea lui crescuse brusc. îl scoase, îl deschise şi... abia, abia, îşi stăpîni un ţipăt. Spusese : Vreau zece bănuţi! şi cei zece bănuţi iată—i, erau acolo.

Dormea într—o cămăruţă unde—l îngăduise de milă o băbuţă ce—i ţinea loc de mamă şi care—i spunea adesea :
—În loc să faci pe bufonul, mai bine te—ai apuca de muncă.
—Dar eu muncesc ! Şi între timp am grijă să cresc ! îi răspundea cl.

Împlinise de curînd doisprezece ani.

În dimineaţa aceea, bătrîna îl văzu întorcîndu—se pe neaşteptate acasă şi închizîndu—se pe dinăuntru cu zăvorul în cămăruţa sa. La început nu găsi nimic neobişnuit în asta. Apoi i *se* păru că aude un zgomot de monede de argint. Ascultă la uşă. Da, nu se înşelase ! Pappafichi se juca amestecînd ceva, hm, ai fi jurat că sînt monede de argint. Bătu în uşă :
—Pappafichi, ce zornăi acolo ? Pappafichi crăpă puţintel uşa :
—Bunicuţo, iată, am găsit doi scuzi. Eu n—am ce să fac cu ei. Ţi—i dăruiesc.

Zgomotul continua, numai că de data asta suna ca şi cum cineva ar fi amestecat nişte monede de aur. Bătrînica bătu în uşă.
—Pappafichi, ce zornăi acolo ? Pappafichi crăpă din nou puţintel uşa :
—Bunicuţo, iată, am găsit aceste două monede de aur. Eu n—am ce să fac cu ele. Ţi le dăruiesc.

O numea bunică din respect pentru vîrsta ei. Bătrîna crezu că Pappafichi făcuse cine ştie ce prostie şi—i strigă de după uşă :
—Ah, Pappafichi, ce—ai făcut ? Nu vreau să adăpostesc hoţi în casă la mine. Să pleci ! Să pleci ! Nu vreau să văd hoţi în casa mea !

Se auzi un zornăit şi mai puternic de monede ; apoi Pappafichi ieşi din camera sa, cu braţele atîrnînd pe lîngă trup, cu mînecile cămăşii suflecate, cum umbla de obicei în timp de vară, desculţ, cu pantalonii încinşi cu o curea de piele. Se strîmbă şi spuse :
—La revedere, bunicuţo ! Hoţul te părăseşte !

Asta a fost aşadar primul necaz pe care i l—a adus portofelul : să fie luat drept hoţ ! Al doilea necaz însă l—a durut şi mai tare : îşi pierduse pofta de smochine proaspete. Şi parcă dinadins în anul acela se făcuseră din belşug smochine de tot felul : albe şi negre, cu seminţe micuţe şi cu seminţe mai mari, ce să mai vorbim ?, o minunăţie, şi toate dulci ca mierea. Dar Pappafichi nici vorbă să mai spună ca înainte : Să zicem... douăzeci, treizeci, cincizeci, hai, fie şi—o sută, toate deodată ; voi daţi smochinele, eu pun la bătaie gura mai întîi şi pe urmă burta. Dacă greşesc, plătesc un ban ! Oamenii îi strigau cînd îl vedeau : Ei! Pappafichi ! Punem rămăşag ? Ia te uită ce frumuseţe ! Dar el ridica nepăsător din umeri, nici măcar

nu catadicsea să se întoarcă spre ei. La asta—i era lui gîndul acum !

Cerea şi portofelul plesnea de plin ce era. Descoperise din întîmplare că spunînd : Mulţumesc frumos!, monedele intrau la loc în portofel şi dispăreau. Mai bine aşa ! Dar temîndu—se să nu—şi piardă portofelul cel miraculos şi neştiind la ce—i trebuia o avere atît de mare: "Cere şi vei avea !", Pappafichi îşi pierduse şi veselia şi liniştea. Fusese urît şi caraghios ; dar acum, cu mutra aceea preocupată, părea şi mai urît şi mai caraghios.

Şi—i venise aşa, deodată, chef să—şi caute rudele. Trebuia să existe cineva, undeva : doar nu picase din senin. Şi se hotărî să rătăcească prin lume, încercînd să le dea de urmă. Îşi cumpără cîteva hăinuţe şi o pereche de ghete, lucruri de rînd, ca să nu sară în ochi, şi plecă Va drum.

La un moment dat, observă un om care mergea mereu în spatele lui, avînd agăţat la gît de o sforicică un felinar micuţ, care rămînea aprins şi—n timpul zilei. El dădea colţul, celălalt după el ; el se oprea să privească o clădire, o piaţă, celălalt se oprea să privească aceeaşi clădire, aceeaşi piaţă. Îl găsea în fiecare dimineaţă în faţa casei sau în faţa hanului unde trăsese peste noapte, îl simţea venind pe urmele lui sau îl vedea alături de el, adus de spate, cu micuţul felinar aprins chiar şi—n timpul zilei, ca şi cum lumina soarelui nu i—ar fi ajuns să găsească lucrul pe care—l căuta, scotocind pretutindeni cu privirea.

Pappafichi începu să se simtă apăsat de această umbră care nu—l părăsea nici o clipă. Cine era ? Şi ce voia de la el ? într—o zi, pe neaşteptate, îl opri şi—l întrebă.

—Mi s—a furat, îi răspunse omul, norocul. Îl caut zadarnic de un an de zile ; şi acum îl simt pe aproape, pe undeva, dar nu reuşesc să—l găsesc. Mi—a fost răpit şi fiul meu, prinţul moştenitor.

—Sînteţi rege ?

—Şi la ce—mi foloseşte ?

—În ce consta norocul ce v—a fost furat ?

—Într—un portofel vechi.

—Asta ?

—Da, ăsta.

Pappafichi nu se putuse stăpîni să nu i—l arate şi omul i—l smulse grăbit din mînă. Tremurînd de bucurie, îl privea însă nemulţumit pe băiat, îl pipăia.

—Ah, tu nu eşti fiul meu, prinţul ! Nu ! Nu !

—Eu sînt Pappafichi !

—Prinţul era frumos !

—Iar eu, din păcate, sînt urît !

—Dar vocea... vocea !... Dar ochii... da, ochii... ! Ar trebui să vii cu mine la magul Sabino. Inima îmi spune că eşti fiul meu. Te—a vrăjit o vrăjitoare care voia s—o iau de soţie ca să devină regină. Ea mi te—a luat şi te—a dus cine ştie unde, poate... poate !...

Aflînd de la magul Sabino că fusese într—adevăr vrăjit şi că, după o baie bună făcută aşa cum trebuie, va redeveni cel de odinioară, Pappafichi nu se bucură prea mult de norocul ce—l lovise, norocul de a fi prinţ. Şi înainte de a încerca baia aceea, voi să se întoarcă în satul unde—l cunoşteau şi—l iubeau cu toţii, ca să se îndoape cu vîrf şi îndesat cu smochine şi să—şi onoreze porecla pe care era gata—gata s—o piardă.

Aşa că—l văzură ivindu—se în zdrenţe, cum plecase, cu pantalonii legaţi pe şolduri cu o curea de piele.

—Să zicem douăzeci, treizeci, cincizeci, hai, fie şi—o sută, toate deodată; voi daţi smochinele, eu pun la bătaie gura şi pe urmă burta. Dacă greşesc, plătesc un ban : iacă—tă—l, îl vedeţi ?

Şi—l arătă.

A fost mare sărbătoare în lot satul. Tăvi, coşuri, panere, mormane de smochine proaspete ! Iar Pappafichi :

—Şi una ! Şi două ! Un foc de artificii ! Smochinele îi cădeau în gură cu un mic plescăit. Şi trei ! Şi patru! Şi cinci ! Una cobora în jos, alta urca, fără contenire..: O săptămînă întreagă.

Pappafichi deveni prinţ, iar la moartea tatălui său ajunse rege. Dar cu toată bătaia de cap pe care i—o dădeau treburile regatului, el îşi amintea mereu, aproape în fiecare zi, de frumoasele sale rămăşaguri cu smochine proaspete. Şi cînd venea timpul lor, cobora în grădina palatului regal şi căuta un loc cît mai izolat; iar grădinarii, care aveau ordin să nu se apropie, auzeau : „Şi una ! Şi două ! Şi zece ! Şi o sută !..." şi nici prin gînd nu le trecea că regele se distra aruncînd în sus smochinele frumoase, proaspăt culese şi

prinzîndu—le direct în gură, ca pe vremea cînd nu era decît Pappafichi.

Smochine albe, roşii, dulci şi parfumate,
Să lot mănînci mereu pe săturate !
Să tot mănînci mereu pe săturate,
Smochine parfumate !
Sper că nu v—aţi plictisit,
De cîte—am istorisit ?

REGELE PRUDENTIU
Re Prudenzio

A fost odată un rege care mergea mereu numai pe jos. Se temea de cai. Spunea :
—Sînt animale Mie nu—mi plac animalele.

Din această cauză, supuşii săi îi dăduseră porecla de regele Prudenţiu.

Din nefericire, alaiuri de el trebuiau sa meargă pe jos şi miniştrii săi, precum şi toate celelalte persoane din suita regală.

Şi în timp ce regele mergea în faţa tuturor cu picioarele sale, care, după atîta exerciţiu deveniseră de oţel miniştrii şi suita sa, morţi de oboseală, şiroind de sudoare, bolboroseau printre dinţi :
—Fir—ar să fie de picioare regale !

Unul dintre miniştri, cel mai bătrîn, se gîndi să recurgă la serviciile unui vrăjitor.
—Vrăjitorule, bunule vrăjitor, fă—ne o maşină miraculoasă : de exemplu, un scăunel care să meargă singur şi să răspundă la comenzi.
—Pentru cine ?
—Pentru maiestatea—sa.
—Îl veţi avea peste două zile. Şi după două zile, vrăjitorul îi aducea ministrului o maşinărie ciudată, pe două roate, o roată mică în faţă, cealaltă, mai mare în spate şi cu o banchetă îngustă îmbrăcată în piele.
— C e i asta ?
—Un căluţ de oţel.
—Dar cum merge ?
—Aşa.

Vrăjitorul se aşeză pe banchetă, puse picioarele pe cele două pedale, de o parte şi de alta, şi porni ca *o* săgeată.

Regele coborî să privească maşina pe care voia să i — o dăruiască ministrul.

O privi, o examina apoi cu atenţie şi—i porunci ministrului :
—Încercaţi—o, excelenţă !

Ministrul, care învăţase de la vrăjitor să folosească straniul căluţ, se sui pe banchetă, puse picioarele pe cele două pedale, de o parte şi de alta şi porni ca o săgeată. Numai că, voind să cotească, se rostogoli pe jos cu straniul căluţ cu tot şi—şi rupse un picior.
—Foarte mulţumesc, excelenţă ! îi spuse regele. Ţineţi—vă Căluţul de oţel. Picioarele mele îs mai bune. Doar nu m—au poreclit degeaba regele Prudenţiu.

Bătrînul ministru, după ce se vindecă, se duse din nou la vrăjitor.
—Vrăjitorule, bunule vrăjitor, fă—ne o maşină miraculoasă : o trăsură, de exemplu, care să meargă singură, fără să fie condusă de mîinile sau de picioarele cuiva.
—Pentru cine ?
—Pentru maiestatea—sa.
—Peste o săptămînă o veţi avea.

Şi după o săptămînă, vrăjitorul îi aducea ministrului o trăsură ca toate trăsurile, numai că n—avea oişte.
—Cum merge ?
—Aşa ?

Vrăjitorul atinse un buton şi trăsura începu să tremure ca şi cum era nerăbdătoare să pornească la drum. Vrăjitorul se sui pe capră, puse mîna pe o roată înfiptă într—un ax şi trăsura porni în goană, zgîlţîindu—se pe pietrele de pavaj.

Cînd se întoarse, vrăjitorul spuse :
—Dar o să trebuiască să—i daţi de mîncare.
—Fîn sau nutreţ ? întrebă ministrul.
—Nici fîn, nici nutreţ, ci apă de foc.
—Apă de foc ? Unde găsim aşa ceva ?
—Vă învăţ eu de unde s—o scoateţi.

Regele coborî să privească trăsura fără cai pe care ministrul voia să i—o dăruiască.

O privi, o examina cu atenţie şi—i spuse ministrului :

—Încercaţi—o, excelenţă !

Ministrul, care luase lecţii de la vrăjitor, urcă, atinse vin buton şi trăsura începu să tremure ca şi cum era nerăbdătoare să pornească la drum. Şi numai ce învîrti roata, că trăsura porni în goană ca o săgeată, zgîlţîindu—se pe pietrele de pavaj. Dar la o cotitură, făcu un salt şi se lovi de un copac, se răsturnă pe o parte şi luă foc.

Bietul ministru muri în flăcări. Regele n—a mai avut cui spune : Mulţumesc, excelenţă ! Picioarele mele sînt, mai bune. Doar nu m—au poreclit degeaba regele Prudentul.

Se întîmplă însă că, întruna din plimbările sale obişnuite, mergînd neatent, regele nu observă un pietroi din mijlocul drumului, se împiedică şi—şi rupse o mină şi două coaste.

De—atunci n—a mai spus : Picioarele mele sînt mai bune, ci :

—Trebuie să fiu regele Prudenţiu în vorbă şi faptă. Nu eşti niciodată îndeajuns de prevăzător : dacă ministrul şi—a rupt un picior folosindu—se de Căluţul de oţel, dacă s—a lovit de un copac cu Trăsura fără cai, vina este numai şi numai a lui, a imprudenţei sale.

Aşa că, după ce se vindecă, trimise după vrăjitor :

—Vrăjitorule, bunule vrăjitor, fă—mi un Căluţ de oţel! Vrăjitorule, bunule vrăjitor, fă—mi o Trăsură fără cai !

Şi începu să se folosească cînd de una, cînd de alta, spre marea bucurie a miniştrilor şi a suitei sale regale. Nu i s—a întîmplat niciodată vreo nenorocire. A fost prudent în vorbă şi în faptă.

Poveste dulce şi nebună,
Cine vrea şi tîlc, să—l pună.